

Kirándulás és nyári gyakorlat a „Részek”-ben

2021. szeptember 2-án, csütörtökön indult útnak a történész és művészettörténész diákokból és három tanárból álló csoport régóta tervezett partiumi tanulmányi kirándulására. A tíz órára fújt gyülekezőre össze is gyűlt a csapat a Kémia Egyetem mögötti parkolóban, és kisvártatva ki is robogtunk Kolozsvárról. A kirándulás főszervezője Pakó Klára volt, továbbá Fehér Andrea és Petruț Dávid oktatók kísérték a csapatot, akikhez néhány napra csatlakozott Pál Emese tanárnő is. Csoportunkhoz, nagy örömünkre, csatlakozott több partiumi diáktársunk is.

Kirándulásunkat az jellemezte, hogy a meglátogatandó úticélok és a rendelkezésünkre álló idő fordítottan volt arányos, így ki kellett használnunk minden egyes percet. Ezért a Kolozsvár és a nagykárolyi főhadiszállásunk közti úton már kezdetét is vette a program: elsőként a római Dacia provincia legészakibb városát és fontos limes-menti katonai bázisát, Porolissumot, avagy annak romjait tekintettük meg. A Meszesi kapura néző hegycsúcson elhelyezkedő város maradványaiból némelyet, a castrum főkapuját és az amfiteátrumot rekonstruálták, így ezek mutatós látványt nyújtanak a látogatóknak, ám ezeken kívül fennmaradtak a római út kövei és számos más épület falainak romjai is. Utunk innen Zsibóra vezetett, ahol a Wesselényi-kastélyt és a botanikus kertet néztük meg. A kétes jogi helyzetű, leromló-félben levő késő barokk épületegyüttes máig lenyűgöző látvány, és elgondolkodtatott mindannyiunkat, hogy mekkora potenciál lehetne benne, amint sor kerül a felújítására – remélhetőleg, minél hamarabb. Napunkat a Nagykároly melletti Bobáld régészeti ásatásra vezető látogatás zárta.

A pénteki kiadós reggeli hasznunkra vált, hiszen mozgalmas nap állt előttünk. Erdődön indult a napunk, ahol megtekintettük a vár romjait. A 15. századi várat Drágfi Bertalan építtette, a 18. században Károlyi Sándor újjáépítette, ám talán a legjelentősebb mozzanat az épület történetében, hogy itt kötött házasságot 1847-ben Petőfi Sándor és Szendrey Júlia – mindezekről pedig részletes bemutatót tartott nekünk a vár két restaurált tornyába berendezett múzeum kurátora. Erdődön továbbá meglátogattuk a neogótikus Nagyboldogasszony római katolikus plébániatemplomot is, melynek építése szintén a Drágfiak, újjáépítése pedig Károlyi Lajos nevéhez kötődik. Innen utunk Ákosra vezetett, ahol a szokatlan külsejű, vakolat nélküli téglafalakkal büszkélkedő román kori református műemléktemplomot néztük meg. Utolsó úticélunk pedig Tasnád volt, ahol az egykori Közép-Szolnok vármegye legnagyobb középkori egyházi épületét, a református templomot látogattuk meg, melynek restaurálási munkálataira a közeljövőben kerül sor.

Szombati napunkat Nagykárolyban és környékén töltöttük el, hiszen a takaros kis város rengeteg látványossággal büszkélkedhet. Délelőttünk jó részét a Károlyi kastélyban töltöttük, ahol

Hágó Attila Nándor múzeumvezető végigvitt a műemléképület termein, melyek korhű bútorokkal, tapétával és dekorációkkal vannak kidíszítve. Lenyűgözött minket az épület felújításának minősége és pontossága, gyönyörű berendezése, és a hozzá kötődő történetek varázsa, így az ott töltött másfél óra úgy elszállt, mintha csupán néhány perc lett volna. Ám sokat nem maradhattunk a kastélyban és az azt övező parkban, hiszen várt Bere, melynek kis méretű, 13. századi részeket is magába foglaló református temploma különleges freskómaradványokat tárt elénk, majd utána Csomaköz, ahol a gyönyörűen felújított, szintén középkori református templomot és a benne felállított kis kiállítást néztük meg. Rövid pihenő után Kaplonyba mentünk, itt az Ybl Miklós keze nyomát is viselő neoromán stílusú Szent Antal római katolikus plébániatemplom kápráztatott el minket díszes szobraival, tágas belterével és érdekes történelmével, illetve a templomból nyíló Károlyi kriptát is meglátogattuk, ahova a vidék legjelentősebb nemesi családjának számos tagját helyezték örök nyugalomra. Mozgalmas napunk csak ekkor érte el csúcspontját, hiszen várt ránk a nagykárolyi várostúra, melyet Enyedi Anna Regina, volt művészettörténet szakos diák vezetett. A jelenleg városházaként funkcionáló egykori Arany Szarvas fogadó épületéből indulva megtekintettük a város megannyi jelentős épületét (többek között a római katolikus templomot, a piarista rendházat és gimnáziumot, a régi vármegyeházát és a városi színházat) és megismertük azok történetét.

Hátunk mögött hagyva Szatmár megyét vasárnap „átléptünk” Magyarországra. Fő úticélunk Nyírbátor volt, ahol rövid látogatást tettünk a Báthory István Múzeumban, utána pedig megtekintettük a város három legjelentősebb épületét: a minorita templomot, melynek kielemeztük zsúfoltságig díszített oltárait, a református templomot, ahol volt lehetőségünk felmászni a 32 méter magas fa harangtoronyba is, innen remek kilátást nyerve nem csupán a városra, hanem az egész környékre, illetve a Báthory várkastélyt, ahol Báthory Erzsébet legendájáról rántottuk le a leplet. Innen Magyarország legfontosabb görög-katolikus búcsújáró helyeinek egyikére, Máriapócsra látogattunk, hogy megnézzük a Szent Mihály főangyal templomot. Sokunk számára különleges élmény volt ez, hiszen még sosem jártunk görög katolikus templomban, így igazán értékes tapasztalat volt megismerni a templom belső felépítésének létfontosságú elemeit, legfőképp az ikonosztáziót és annak komplex struktúráját.

Új hétre virradólag a hétfőt egy kisebb buszáttal kezdtük, hogy napunkat Szatmárnémetiben és környékén tölthessük el. Elsőként a Szatmári Megyei Múzeumban kaptunk tárlatvezetést Szócs Péter Leventétől, a múzeum igazgatójától, aki ezt követően egy tartalmas várostúrára is elvitt minket, melynek során megismertük többek között a láncos templomot, a Pannónia Szállót, a tűzoltótornyt és a Római Katolikus Székesegyházat is. Egy rövid pihenő után Aranyosmeggyesre mentünk, ahol a Lónyai-család nevéhez kötődő, romos állapotú várkastélyt jártuk körül. A csupasz,

összedőlő-félben levő kőfalak közti dzsungel nyomasztó látványt nyújtott, és nehezünkre esett elképzelni, milyen lenyűgöző is lehetett valamikor az épület. Ám sokáig nem rágódhattunk ezen a gondolaton, hiszen tovább kellett haladnunk Avasfelsőfalura, ahol a skanzenben és az annak közepén elhelyezkedő 17. századi fatemplomban gyönyörködtünk. Utunk utolsó állomása Bikszád volt, ahol kolostoregyüttes meglátogatását követően a település messze földön híres gyógyvízforrásának vizét is megkóstoltuk.

Kedd a hazautunk napja volt, ám – az érkezésünk napjához hasonlóan – ekkor sem unatkoztunk, hiszen útközben pár órást megállót tettünk Szilágysomlyón. A Báthory-várkastély romjainál kezdtük sétánkat, ahonnan először a zsinagógába mentünk, hogy megnézzük a Holokauszt-múzeumot. Utunk a gyönyörű kazettás mennyezetű református templomba, majd végül a Báthory István erdélyi vajda által építtetett katolikus templomba vezetett. A rövid ebédszünetet követően viszont immár végképp Kolozsvárra vettük az irányt, és kora délután be is futottunk a már jól ismert parkolóba.

Fizikailag kimerülve (hiszen az esti beszélgetések gyakran a hajnalba húzódtak), de szellemileg feltöltve zártuk kirándulásunkat. Ugyan programunk sűrű volt, de olyan helyekre volt szerencsénk ellátogatni, ahova másképp valószínűleg sose jutnánk el. A meglátogatott emlékeket mi diákok mutattuk be a helyszínen, miután a kiosztott könyvészet alapján ezekből felkészültünk. Csak néhány helyszínen kalauzoltak muzeológusok, máshol az „idegenvezetést” magunk biztosítottuk nyári gyakorlat gyanánt. Történészként elmondhatom, hogy jelentős művészettörténeti szaktudásra tettem szert a számtalan templomnál és várkastélynál tett látogatásunkkor elhangzott információknak köszönhetően, és meggyőződésem, hogy minden diáktársam hasonlóképpen vélekedik. Ám talán a legértékesebb az egész útban az volt, hogy egy évnyi online oktatás után végre megismerkedhettünk szemtől szemben is, és örömmel töltött el, hogy már egy hét után is tartós barátságok születtek.

Váry-Sylvester Péter
II. éves történész hallgató

Képes beszámoló http://kmti.hiphi.ubbcluj.ro/galeria/Partiumi_tanulmanyut_2021.